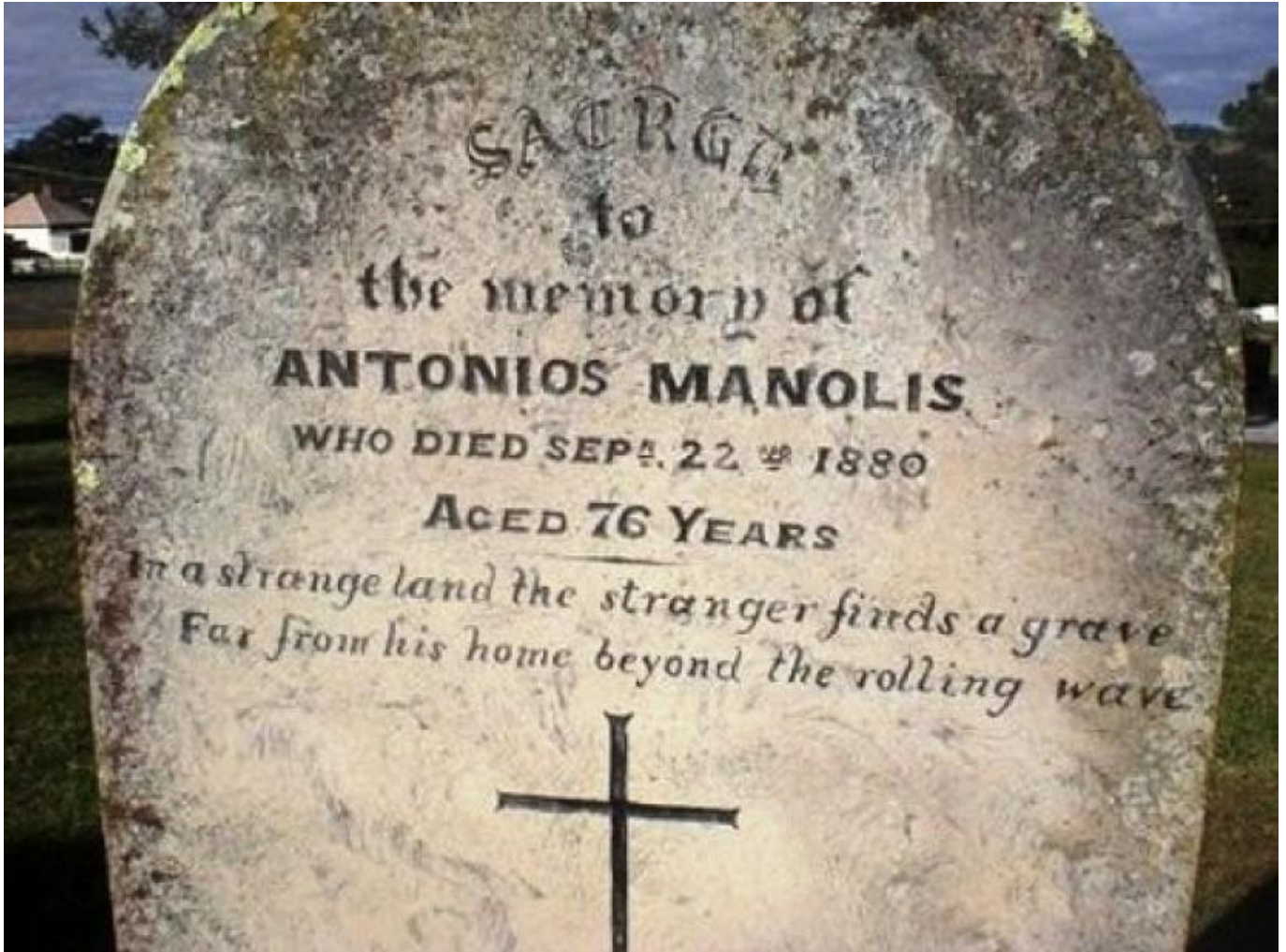
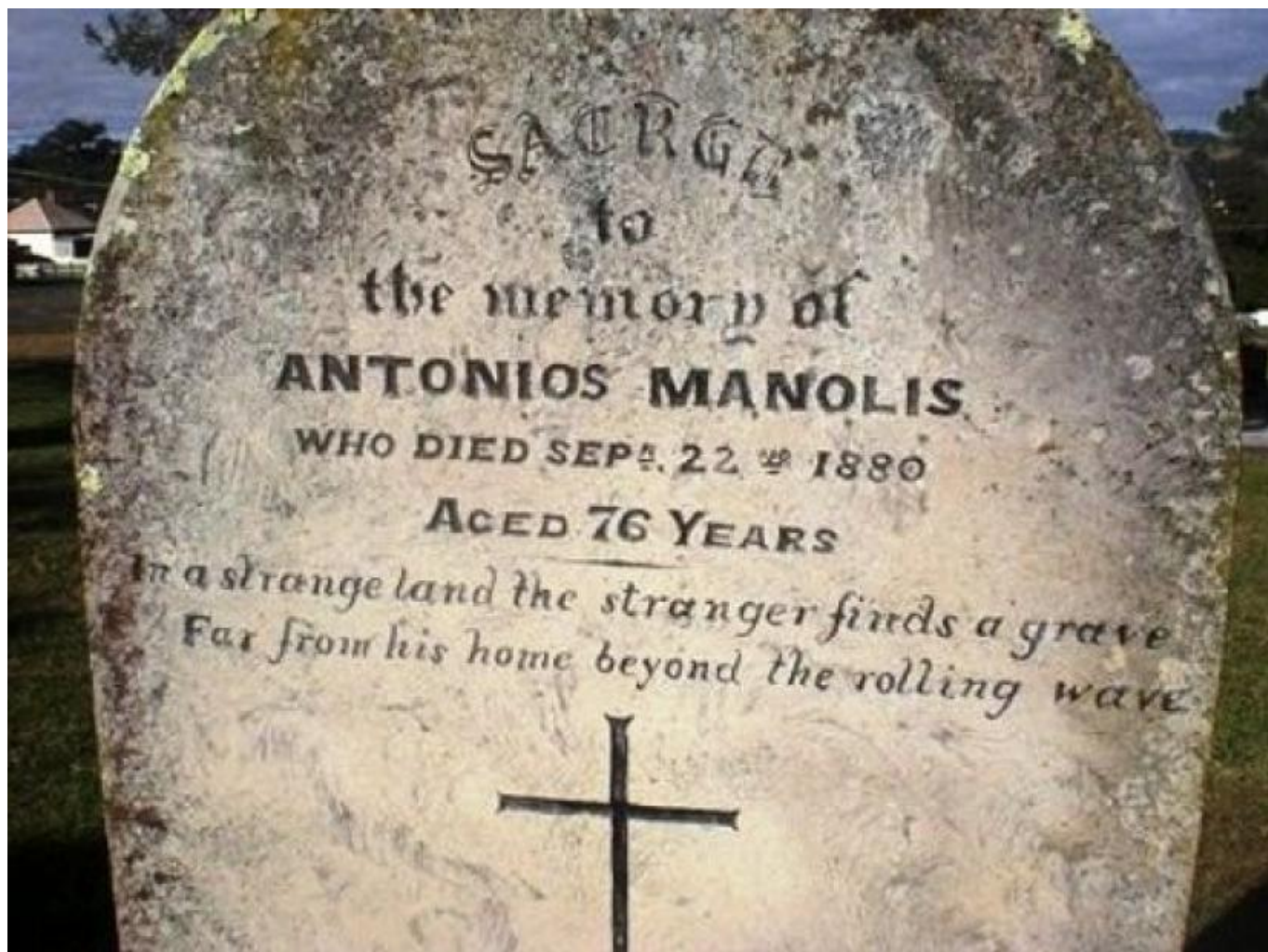

Οι πρώτοι Έλληνες που έφτασαν στην Αυστραλία ως κατάδικοι

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#)

Σύμφωνα με την προφορική παράδοση, ο πρώτος Έλληνας που έφθασε στην Αυστραλία, ήταν ο Υδραίος Καπετάνιος Δαμιανός Γκίκας, που συνελήφθη άδικα για πειρατεία και καταδικάστηκε σε εξορία στο Σίδνεϊ (1802). Σύμφωνα όμως με το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού, «η ιστορία αυτή δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί με σιγουριά, αφού δεν υπάρχει τίποτα σχετικό στα αρχεία της Αυστραλίας ή της Ελλάδας».

Αναφέρεται επίσης, ότι το 1814, ο Έλληνας Γιώργος Παππάς, βρέθηκε στην Αυστραλία ως έποικος. Και αυτό δεν μπορεί να τεκμηριωθεί όμως.

Σύμφωνα με τον Gilchrist και τους Alexakis-Janiszweski, οι πρώτοι Έλληνες της Αυστραλίας ήταν άνδρες κατάδικοι, ναυτικοί ή και υπηρέτες Βρετανών αξιωματούχων που έφτασαν εκεί το 1817-1818.

Όλες οι άλλες πηγές, συγκλίνουν στο ότι οι πρώτοι Έλληνες που πάτησαν το πόδι τους στην Αυστραλία, ήταν επτά Έλληνες ναυτικοί, που είχαν καταδικαστεί σε εξορία ως βαρυποινίτες από τις βρετανικές αρχές.

Επρόκειτο για επτά ναυτικούς, πλήρωμα της σκούνας «Ηρακλής»: Τον καπετάνιο Αντώνη Μανώλη από την Αθήνα και τους Υδραίους ναυτικούς Δαμιανό Νινή, Γκίκα Βούλγαρη, Γεώργιο Βασιλάκη, Κωνσταντίνο Στρόμπολη, Γεώργιο Λαρίτσο και Νικόλαο Παπανδρέου.

Οι επτά Έλληνες ναυτικοί, με τον «Ηρακλή», σταμάτησαν τη βρετανική μπικέτα «Άλκηστη», που κατευθυνόταν από τη Μάλτα στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και αφαίρεσαν μέρος του φορτίου της. Λίγο αργότερα, το βρετανικό πλοίο «Cygnet» που περιέπλεε την Κρήτη, συνέλαβε τους Έλληνες ναυτικούς και τους οδήγησε στη Μάλτα. Εκεί, προσήχθησαν σε δίκη, όπου κάτω από αμφιλεγόμενες συνθήκες

καταδικάστηκαν για πειρατεία, αρχικά σε θάνατο και στη συνέχεια σε ισόβια. Στάλθηκαν μαζί με άλλους καταδίκους στην Αυστραλία, όπου έφτασαν στις 27 Αυγούστου 1829.

Μετά την απελευθέρωση της χώρας μας και την ίδρυση του ελληνικού κράτους, η νομιμότητα της δίκης και το μέγεθος της ποινής αμφισβητήθηκαν από την Ελλάδα. Το 1834, δόθηκε χάρη στους επτά ναυτικούς, πέντε από τους οποίους, με έξοδα του ελληνικού κράτους, επέστρεψαν στη χώρα μας (1836). Η όλη εξέλιξη, δείχνει ότι πιθανότατα οι νεαροί ναυτικοί δεν ήταν πειρατές, αλλά επαναστάτες. Ο πλοίαρχος Αντώνης Μανώλης και ο Γκίκας Βούλγαρης, προτίμησαν να παραμείνουν στην Αυστραλία. Ο Μανώλης εργάστηκε ως κηπουρός και πέθανε στη μακρινή χώρα το 1880, σε ηλικία 76 ετών. Ο Γκίκας Βούλγαρης, απέκτησε περιουσία, έγινε Αυστραλός υπήκοος το 1861 και άλλαξε το όνομά του σε Τζίγκερ. Παντρεύτηκε μια νεαρή Ιρλανδή και απέκτησε 10 παιδιά και 52 εγγόνια.

Υπάρχουν επίσης ενδείξεις, ότι ελάχιστοι Έλληνες που υπηρετούσαν στον Βρετανικό αυτοκρατορικό στρατό στα Επτάνησα, όταν αυτά ανήκαν στη Βρετανία, καταδικάστηκαν για διάφορα παραπτώματα και εξορίστηκαν στην Αυστραλία.

Ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες, αναφέρουν ότι κάποια ελληνικά πλοία έφτασαν στις ακτές της Αυστραλίας το 1828. Ο πρώτος Έλληνας μετανάστης (με τη θέλησή του) στην Αυστραλία, σύμφωνα με καταγεγραμμένες πηγές, ήταν ο Σαμιώτης ναυτικός John Peters (Ιωάννης Πέτρου;), που αφού εργάστηκε αρχικά (1838) ως μεταλλωρύχος έγινε γεωργός στην περιοχή Braidwood. Πέθανε στο Σίδνεϊ το 1887. Την ίδια εποχή, έφτασε στην Αυστραλία και η πρώτη Ελληνίδα. Πρόκειται για την Ηπειρώτισσα (από το Πλαίσιο Θεσπρωτίας), Αικατερίνη Πλέσσου ή Πλέσσα.

Γεννήθηκε το 1810. Μεγάλωσε στο χαρέμι του Μουχτάρ, γιου του Αλή πασά, στην Αλβανία, όπου ζούσε και η μητέρα της, την οποία είχε απαγάγει ο ίδιος ο Μουχτάρ.

Σε ηλικία 12 ετών μόλις, την αρραβώνιασαν με τον Ιωάννη Κωλέττη (τότε γιατρό του Μουχτάρ και μετέπειτα πρωθυπουργό της Ελλάδας). Όταν με διαταγή του σουλτάνου ο Μουχτάρ εκτελέστηκε, ο αρραβώνας διαλύθηκε, η Αικατερίνη βρέθηκε στο Μεσολόγγι (1824) και έπειτα στη νήσο Κάλαμο του Ιονίου. Εκεί γνώρισε τον μετέπειτα σύζυγο της, Βρετανό αξιωματικό James Henry Crummer. Το 1835, η Αικατερίνη Πλέσσου εγκαταστάθηκε στην Αυστραλία μαζί με τον Crummer. Στην Αυστραλία έζησε ως το θάνατό της, το 1907 (σε ηλικία 97 ετών). Με τον σύζυγό της, απέκτησαν 11 παιδιά, 7 κορίτσια και 4 αγόρια.

Υπάρχουν αναφορές για μία γυναίκα, τη Μαρία Μπαρτίδη (Bartides), η οποία είχε εγκατασταθεί το 1830 στον οικισμό του ποταμού Swan στη δυτική Αυστραλία.

Δεν είναι σίγουρο όμως ότι πρόκειται για Ελληνίδα.

Σταδιακά, ο αριθμός των Ελλήνων μεταναστών στην Αυστραλία μεγάλωνε. Το

1860, ζούσαν 350 Έλληνες στη Βικτόρια και 300 στη Νέα Νότια Ουαλία, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν χρυσορύτες.

Στη Βικτώρια, ιδρύθηκε από Έλληνες χρυσορύτες οικισμός που ονομάστηκε Arcadia (Αρκαδία) και αργότερα άλλοι παρόμοιοι οικισμοί από γεωργούς και καλλιεργητές οπωροφόρων δέντρων: η Pella (Πέλλα) και η Lemnos (Λήμνος). 100 χιλιόμετρα νότια του Cairns ιδρύθηκε χωριό από Έλληνες κόφτες καλαμιών με το όνομα Florina (Φλώρινα), ενώ 35 χιλιόμετρα βόρεια της πόλης Mackay του Queensland, οργανώθηκαν οικισμοί Ελλήνων με τα ονόματα Mount Ossa (Όρος Όσσα) και Mount Pelion (Όρος Πήλιον).

Σταδιακά, ονόματα Ελλήνων που διακρίθηκαν σε κάποιον τομέα, άρχισαν να δίνονται σε ονόματα πόλεων. Έτσι, το όνομα του Σπαρτιάτη Ιωάννη Ντόσκου δόθηκε σε δρόμο του Περθ και το όνομα του Κώστα Λιάσκου, εμπόρου πουλερικών, δόθηκε σε δρόμο της Αδελαΐδας.

Οι πρώτες εμφανίσεις Ελλήνων εποίκων στη Δυτική Αυστραλία, χρονολογούνται στα 1870. Οι Πέτρος Χρήστου, Αντώνιος Φασούλας και Αντώνιος Ιουλιανός, θεωρούνται οι πρωτοπόροι μετανάστες.

Η πρώτη καταγεγραμμένη αναφορά Ελλήνων εποίκων της πόλης Bunbury που βρίσκεται 159 χιλιόμετρα νότια του Περθ, χρονολογείται από το 1899. Πρόκειται για τον Αλέξανδρο Παλαμίδη από τα Τρίκαλα της Θεσσαλίας.

Ο Τζορτζ Νορθ ή Τραμουντάνας (George North ή Tramountanas) Ιανουαρίου 1911) υπήρξε πρωτοπόρος Έλληνας μετανάστης στη Νότια Αυστραλία με καταγωγή από τη Λήμνο. Η ελληνορθόδοξη κοινότητα της Ν. Αυστραλίας θεωρεί τον Τραμουντάνα ως τον “Πατέρα των Ελλήνων μεταναστών” “Pioneering Grandfather”.

Ο Γιώργης Τραμουντάνας γεννήθηκε το 1822 στην Αθήνα από οικογένεια караβομαραγκών και ναυτικών από τη Λήμνο. Ως έφηβος είχε ταξιδέψει στην Αυστραλία με κάποιο εμπορικό ιστιοφόρο με τον αδερφό του Θεωρή, πριν τελικά αποφασίσει να εγκατασταθεί στην Αδελαΐδα το 1842. Ο αδερφός του Θεωρή ταξίδεψε στο Albany της Δυτ. Αυστραλίας, όπου χάθηκαν τα ίχνη του.

Ο Γιώργης αρχικά εργάστηκε ως λιμενεργάτης και το 1846 προσλήφθηκε στο οινοποιείο “Edward John Peake’s Winery” στην μικρή πόλη Κλάριντον (Clarendon), η οποία τότε άρχισε να δημιουργείται. Βοήθησε την εταιρεία τόσο στην καλλιέργεια αμπελιών όσο και στην παραγωγή μπράντι και κρασιών. Το 1857 φαίνεται πως μάρκαρε ξανά, διότι αναφέρεται ως μέλος του πληρώματος του ατμόπλοιου “SS Admella” για 12 μήνες. Το πλοίο ναυάγησε τον Αύγουστο του 1859 αλλά ο Τραμουντάνας είχε αποχωρήσει από αυτό έντεκα μήνες νωρίτερα, αμέσως μετά το γάμο του, τον οποίο πραγματοποίησε πάνω στο πλοίο.

Στις 26 Σεπτεμβρίου 1858 ο Τραμουντάνας νυμφεύθηκε την Αγγλίδα Lydia Vosper

(γεν, το 1835). Προηγουμένως είχε αγγλοποιήσει το επώνυμό του, μετατρέποντάς το σε “North”, δηλαδή “Βοριάς”, μεταφράζοντας επακριβώς το “Τραμουντάνας” που σημαίνει “βοριάς” στην ελληνική ναυτική γλώσσα. Η γυναίκα του είχε αφιχθεί το 1855 από το Ντέβον (Devon) της Αγγλίας στην Αδελαΐδα, όπου ζούσε η αδελφή της, Αμέλια.

Μετά το γάμο τους εγκαταστάθηκαν στο Πορτ Λίνκολν (Port Lincoln), όπου ο Νορθ εργαζόταν χτίζοντας πέτρινους τοίχους και περιφράξεις. Το 1861 μετακόμισαν στο Green Patch όπου γεννήθηκαν δύο γιοι τους, ο George Henry το 1861 και ο Hero Clare το 1862. Το 1869 μετακόμισαν ξανά στο “Wine Shanty Road Little Swamp”, όπου ο Νορθ αγόρασε μια έκταση 80 εκταρίων (320 στρέμματα), στην οποία έτρεφε πρόβατα. Στα μέσα της επόμενης δεκαετίας αγόρασαν ένα κλήρο γης στην νέα πόλη Bramfield, όπου έζησαν με τους δυο γιους τους, ενώ παράλληλα ο Τζορτζ φρόντιζε τα πρόβατά τους σε γειτονικές εκτάσεις. Τον Απρίλιο του 1878 ο Νορθ ζήτησε να πάρει την βρετανική υπηκοότητα, όπως αναφέρεται σε αρχειακά έντυπα.

Στη Ν. Αυστραλία υπάρχουν ακόμα απόγονοι του Τραμουντάνα.

Το 1863, έφτασε και εγκαταστάθηκε στην Αδελαΐδα ο Ψαριανός Ιωάννης Κοτζιάς, ο οποίος μαζί με τον Κωνσταντινουπολίτη Μανώλη Παπαδόπουλο (1880) και τον Δημήτριο Μανωτή (1882), αποτέλεσαν τους πρωτοπόρους, στην αποικία αυτή. Ο Γεώργιος Καρράς από τον Πόρο, ήταν ο πρώτος που εγκαταστάθηκε στην παραθαλάσσια κωμόπολη Port Pirie, το 1888.

Οι πρώτοι Έλληνες, έφτασαν στο Queensland το 1860, ο αριθμός τους όμως παρέμεινε σχετικά μικρός.

Στο Μπρισμπέιν ιδρύθηκε και λειτούργησε το 1913 ο πρώτος Ελληνικός Οργανισμός του Κουίνσλαντ, με την επωνυμία Queensland Hellenic Association.

Στην Τασμανία, ο πρώτος Έλληνας έφτασε το 1860.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι τουλάχιστον 8 όρη της Τασμανίας, έχουν ελληνικά ονόματα! Πρόκειται για τα: Mount Ossa (1.617 μ.), το ψηλότερο όρος του νησιού, Mount Pelion West (1.560 μ.), Mount Thetis (1.482 μ.), The Acropolis (1.482 μ.), Mount Hyperion (1.480 μ.), Mount Pelion East(1.461 μ.), Mount Olympus East - Peak (1.449 μ.) και Mount Achilles (1.363 μ.).

Οι μεταναστευτικοί περιορισμοί που είχαν επιβληθεί από τις αποικίες της Αυστραλίας μετά το 1890, κράτησαν τον αριθμό των Ελλήνων της Αυστραλίας σε χαμηλά επίπεδα: περίπου 800 το 1896 και 1200, μετά την ίδρυση της Κοινοπολιτείας το 1901.

***Πηγές:**

neoskosmos.com

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Μ. ΤΑΜΗΣ, «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ», ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ (1830-1958), ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΒΑΝΙΑΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1997.

Παναγιώτα Νάζου, «Η θέση και ο ρόλος της Ελληνίδας στην Αυστραλία» στο συλλογικό «Η Ελληνική Διασπορά στην Αυστραλία», Εκδόσεις Παπαζήση 2012.

iellada.gr